

Anpassning av instrumenten för högre utbildning och yrkesutbildning

**PR1. Jämförande analys av kvalitetssäkringssystem för
högre utbildningsinstitutioner och yrkesutbildningar**

Jämförande sammanfattning

Juni 2023

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Medfinansierad av Europeiska unionen. Åsikter och åsikter som uttrycks är dock endast författarens/författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis de från Europeiska unionen eller Foundation for the Development of the Education System (FRSE). Varken Europeiska unionen eller FRSE kan hållas ansvariga för dem. Projektnr: 2021-2-PL01-KA220-VET-000051143.

PROJEKTETS KONSORTIUM

P1	PL	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego	 SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO
P2	GR	Dimitra Education & Consulting SA	 ΔΗΜΗΤΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ
P3	SW	Stiftelsen Kursverksamh Eten Vid Uauniversitet	 Folkuniversitetet
P4	IT	Tiber Umbria Comett Education Programme	 TUCEP TIBER UMBRIA COMETT EDUCATION PROGRAMME International network for knowledge and job
P5	CY	A & A Emphasys Interactive Solutions Ltd	 Emphasys CENTRE

Innehåll

Jämförande analys av kvalitetssäkringssystem för högre utbildningsinstitutioner och yrkesutbildningar	4
I. Kontext, regelverk och en allmän jämförelse av ESG och EQAVET på EU-nivå	4
II. Viktiga likheter, skillnader, styrkor och svagheter mellan kvalitetssäkringsramar för högre utbildning och yrkesutbildning (europeisk och nationell nivå).....	6
III. Lägesrapport om genomförandet av ESG- och Eqavet-ramverken på nationell nivå och leverantörsnivå (inklusive yttranden från fokusstudier).....	9
IV. God praxis i länder, lärosäten och yrkesutbildningar	10
V. Viktiga rekommendationer för anpassning av ESG- och Eqavet-systemen (europeisk och nationell nivå)	10

Jämförande analys av kvalitetssäkringssystem för högre utbildningsinstitutioner och yrkesutbildningar

Syftet med PR1 var att genomföra en jämförande analys av kvalitetssäkringssystem för högre utbildningsinstitutioner (HEI) och yrkesutbildning (VET). Som en del av denna uppgift tillhandahöll vi en allmän beskrivning och jämförelse av de båda kvalitetssystemen för utbildning (I). Därefter genomförde vi en djupgående analys genom att identifiera de båda systemens huvudsakliga likheter, skillnader, styrkor och svagheter (II). Med hänsyn till de pågående projektmålen beskrev vi sedan läget i genomförandet av de europeiska standarderna och riktlinjerna (ESG) och de europeiska ramarna för kvalitetssäkring inom yrkesutbildning (Eqavet) på nationell nivå och leverantörsnivå (III), tillsammans med bästa praxis (IV) och rekommendationer (V) (mycket relevant när det gäller utvecklingen av Quick Scan Tool).

I. Kontext, regelverk och en allmän jämförelse av ESG och EQAVET på EU-nivå

- Att utveckla robusta kvalitetssäkringssystem är avgörande för att utveckla högkvalitativ och inkluderande utbildning på det europeiska utbildningsområdet, både inom högre utbildning och yrkesutbildning. Även om det yttersta målet med utbildning är att utbilda anställda efter arbetsmarknadens behov, visar det sig att betydande skillnader kännetecknar de båda utbildningssystemen. Högre utbildning fokuserar i allmänhet på kunskap, teori och tänkande, medan yrkesutbildning fokuserar mer på yrkesspecifika färdigheter.
- Högre utbildning och yrkesutbildning har också olika kvalitetssäkringssystem och arbetar utifrån olika bestämmelser, vilket gör det svårt att jämföra och samarbeta. Den viktigaste rättsakten som reglerar kvalitetssäkring inom högre utbildning är standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG), som syftar till att bidra till en gemensam förståelse av kvalitetssäkring för lärande och undervisning över gränserna och bland alla berörda parter. Förutom att tillhandahålla allmänna riktlinjer omfattar ESG även andra aspekter (t.ex. referensramar för kvalifikationer, det europeiska systemet för överföring och ackumulering av studiemeriter (ECTS) eller tillägg till examensbevis) som främjar öppenhet och ömsesidigt förtroende för den högre utbildningen inom det europeiska området för högre utbildning. Den består av en uppsättning indikatorer som klassificeras i tre kategorier som utgör de tre delarna

av ESG: intern kvalitetssäkring, extern kvalitetssäkring och kvalitetssäkringsbyråer.

- Det sätt på vilket kvalitetssäkringsprocesserna vid universiteten är anpassade till ESG i alla länder som undertecknat Bologna återspeglas i de externa kvalitetssäkringsaktiviteterna hos European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR), registrerade kvalitetssäkringsorgan (QAA). Ansvarig organisation på EU-nivå är European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA), som övervakar QAA:s verksamhet.
- Den europeiska referensramen för kvalitetssäkring av yrkesutbildning (Eqavet) syftar till att stödja kvalitetssäkring inom yrkesutbildningen i hela Europa. Det hjälper yrkesutbildningsinstitutioner och utbildningsanordnare att dokumentera, utveckla, övervaka, utvärdera och förbättra yrkesutbildningens kvalitet. Den definierar kvalitetssäkringscykeln: planering, implementering, utvärdering och granskning på både system- och leverantörsnivå. Eqavet-ramen innehåller tio referensindikatorer till stöd för utvärdering och kvalitetsförbättring av nationella/regionala yrkesutbildningssystem.
- Europeiska kommissionen är ordförande för Eqavet-nätverket, som stöds av Eqavets sekretariat. Eqavet-nätverket arbetar med en "bottom-up"-strategi och uppmuntrar medlemmarna att ta ansvar för verksamheten och besluten genom aktivt deltagande av Eqavets nationella referenspunkter (EQAVET NRP) och Eqavets nationella representanter från ministerier och andra ansvariga organ.
- Den viktigaste skillnaden mellan dessa två system är att när det gäller universitet är bedömningen av utbildningens kvalitet obligatorisk och formaliserad, medan yrkesutbildningar har större frihet och mångfald, vilket gör resultaten av kvalitetsbedömningar för olika yrkesutbildningar ojämförbara. Det bör också tilläggas att universiteten i EU, trots sina olikheter, har en mer homogen karaktär än yrkesutbildningsenheter.
- När det gäller det senare har EU fastställt möjliga strategier för både Eqavetet och det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen – Ecvet – för att öka anpassningen till högre utbildning.

II. Viktiga likheter, skillnader, styrkor och svagheter mellan kvalitetssäkringsramar för högre utbildning och yrkesutbildning (europeisk och nationell nivå)

Likheter

- ESG och EQAVET är system som används för att förbättra kvaliteten på utbildning, med särskilt fokus på ständiga förbättringar.
- ESG- och EQAVET-systemen är flexibla och anpassningsbara, skräddarsydda för enskilda länders behov och prioriteringar och implementerade i enlighet med nationella policyer och förordningar.
- Båda ramverken kräver användning av kvalitetscykeln, externa bedömningar och indikatorer relaterade till leverantörer som har interna kvalitetssäkringssystem, utgifter för personalutveckling, ökat deltagande, prestation och progression och i vilken utsträckning deras program motsvarar arbetsmarknadens behov.

Skillnader

- Systemen för högre utbildning och yrkesutbildning implementeras baserat på riktlinjer från europeiska förordningar. När det gäller förvaltning övervakas ESG av The European Network for Quality Assurance in Higher Education (ENQA). ENQA består av en grupp nationella kvalitetssäkringsorgan. Å andra sidan förvaltas EQAVET av Europeiska kommissionen med stöd av ett sekretariat.
- Det finns också ett register för leverantörer av högre utbildning och kvalitetssäkringsbyråer som följer ESG-standarderna, men det finns inget för EQAVET.
- En annan skillnad är att EQAVET inte har någon djupare specificitet när det gäller karaktären på externa granskningar. Den rekommenderar endast att externa granskningar omfattar processer, utbildningsresultat/utbildningsresultat och deltagande av interna eller externa intressenter. ESG ställer dock krav på att det externa organet publicerar resultat från inspektioner och tar fram och publicerar tydliga bedömningskriterier som ska vara oberoende. Högre utbildning bedömer också uttryckligen forskningskvaliteten, vilket i allmänhet inte är fallet för yrkesutbildningsanordnare, med tanke på den tekniska aspekten av forskningen.
- Indikatorer och standarder för lärosätenas kvalitetssäkring omfattar också vetenskapliga forskningsresultat (projekt, publikationer, vetenskapliga konferenser), medan yrkesutbildningsanordnarnas kvalitetssäkring främst bygger på arbetsmarknadens behov.
- Stegen i kvalitetscykelprocessen kan skilja sig åt mellan ESG och EQAVET, där planeringsstadiet fokuserar på mål och syften som är specifika för högre utbildning

eller yrkesutbildning, där genomförandefasen omfattar utvärderingar som är specifika för systemet och utvärderingsfasen omfattar granskning av resultaten av utvärderingarna och identifiering av områden som kan förbättras. Förbättringssteget innebär att implementera nya policyer och procedurer som är specifika för systemet.

- Alla lärosäten följer en extern utvärdering, men yrkesutbildningsinstitutionerna utvärderas främst internt (i form av en informell sammanfattande rapport).
- HE fokuserar på akademiska program, forskning och teoretisk kunskap, medan VET betonar yrkesutbildningar, praktiska färdigheter och specifika yrken.
- Kvalitetssäkring inom högre utbildning utvärderar kriterier som forskningsresultat och akademisk personals kvalifikationer, medan kvalitetssäkring inom yrkesutbildning betonar och är mer inriktad på branschrelevans, utveckling av yrkesfärdigheter och sysselsättningsresultat.

Europeisk nivå

Styrkor

- ESG ägnar särskild uppmärksamhet åt extern utvärdering och granskning. Det återspeglas i den andra delen av ESG, som ger den nödvändiga beskrivningen och rekommendationerna om kärnan och processen för extern bedömning. Standarderna för extern kvalitetssäkring anger ramen för att fastställa mål, mål och processer och tillhandahåller metoden för hur de ska genomföras av institutioner som tar hänsyn till regelverket och intressenternas förväntningar.
- Många EQAVET-indikatorer är arbetsmarknadsorienterade och anpassade till yrkesutbildningssystemets praktiska och tekniska karaktär. Detta återspeglas främst i indikatorerna 5 och 6, som tar hänsyn till hur stor andel av dem som har en yrkesutbildning som får jobb och mäter graden av utnyttjande av förvärvad kompetens på arbetsplatsen. Indikator 9 handlar dessutom om mekanismer för att identifiera utbildningsbehov på arbetsmarknaden.

Svagheter

- ESG bör ta hänsyn till utsatta grupper och deras tillgång till högre utbildning. Det är mycket viktigt att förbättra den sociala rörligheten, jämlikheten och tillgången till högre utbildning.
- Jämfört med Eqavet tar ESG inte hänsyn till eller nämner behovet av att samla in och använda data om indikatorerna 7–10 (arbetslöshet, förekomst av utsatta grupper, mekanismer för att tillgodose arbetsmarknadens behov och system som främjar bättre tillgång).

- När det gäller Eqavet skulle det kunna omfatta mer specificitet när det gäller extern utvärdering och dess karaktär. När det gäller indikatorer bör de inte bara ta hänsyn till sysselsättningsgrad och teknisk kompetens. Den bör också beakta och bedöma mjuka färdigheter.

Nationell nivå

Styrkor

- Tillämpningsområdet och innehållet i ESG och Eqavet gör det möjligt att upprätthålla och anpassa landsspecifika standarder, förfaranden och indikatorer för extern och intern kvalitetssäkring inom högre utbildning och yrkesutbildning. Det hjälper länderna att anpassa de externa och interna utvärderingskriterierna till intressenternas krav i den nationella och regionala miljön.
- Enligt båda ramarna utarbetar de nationella programkontoren regler och standarder för externa kvalitetssäkringsutvärderingar inom högre utbildning och yrkesutbildning. I de flesta fall utförs externa kvalitetssäkringsprocesser genom externa utvärderingar som utförs av oberoende expertgrupper. Inom ramen för den externa utvärderingen avger revisorerna ett utlåtande och rapporterar om läget för kvalitetssäkringen, som är tillgänglig för allmänheten.
- Intern kvalitetssäkring sker på institutionell nivå och involverar intressenter från den lokala miljön. Styrkan i interna kvalitetssäkringsstandarder och förfaranden påverkar de resultat och förfaranden som tillämpas under den externa kvalitetssäkringsprocessen.
- Samstämmighet och flexibilitet i den interna kvalitetssäkringen främjar en kontinuerlig förbättring av utbildningen genom en kvalitetscykelprocess, vilket uppmuntrar institutionerna att ständigt arbeta med kvaliteten på sina program och tjänster.
- Både ESG och EQAVET underlättar ett bättre samarbete mellan de nationella utbildningsinstitutionerna och arbetsgivarna och upprätthåller deras reaktion på arbetsmarknadstrenderna.

Svagheter

- De institutionella aktörerna betonar komplexiteten i ESG- och EQAVET-standarderna och den arbetsbelastning som är förknippad med att fastställa interna kvalitetssäkringspolicyer.

- I vissa fall begränsas de externa kvalitetssäkringsprocesserna av strikta regler som antagits av de nationella programkontoren och brist på flexibilitet och anpassning till utbildningsanstaltens institutionella särdrag.
- Institutionella aktörer pekar på den otillräckliga graden av integration mellan ESG- och Eqavet-standarderna, vilket avsevärt försämrar konsekvensen i utvärderingskriterierna för kvalifikationsnivåer och inverkar negativt på övergången mellan kvalifikationsnivåer.
- I vissa fall är de kvalitetssäkringsstandarder och kvalitetsindikatorer som används för institutionella utvärderingar inte smidiga i förhållande till de lokala och regionala arbetsmarknadernas krav.

III. Lägesrapport om genomförandet av ESG- och Eqavet-ramverken på nationell nivå och leverantörsnivå (inklusive yttranden från fokusstudier)

- I alla länder som ingår i den jämförande studien antas ESG- och Eqavet-systemen av de nationella myndigheterna och genomförs av de nationella myndigheterna.
- I alla de deltagande länderna är högre utbildningsanstalter mer förtrogna med ESG-standarderna och kvalitetssäkringscykeln än sina motsvarigheter inom yrkesutbildning som omfattas av Eqavet-standarderna. Detta förklaras av en högre grad av överensstämmelse och centralisering av de ESG-standarder som är obligatoriska att genomföra och som övervakas av nationella myndigheter.
- Jämfört med yrkesutbildningsanordnare har lärosätena mer utvecklade förfaranden för intern och extern kvalitetssäkring som fastställs av enhetliga kriterier som möjliggör oberoende jämförelser mellan särskilda anordnare av högre utbildning på nationell nivå.
- Yrkesutbildningsanordnarnas genomförande av kvalitetssäkringsstandarder saknar obligatoriska och allmänt accepterade kriterier på nationell nivå och övervakas ofta av regionala myndigheter. Det främjar flexibilitet och smidighet vid utformningen av förfaranden och indikatorer för kvalitetssäkring på institutionell nivå och leder till större lyhördhet för intressenternas krav, med fokus på studenternas och arbetsgivarnas förväntningar.
- Genom att decentralisera kvalitetssäkringstillsynen för yrkesutbildningsanordnare minskar man dessutom trycket på att genomföra Eqavet-standarder bland de deltagande länderna och främjar en högre differentiering av kvalitetssäkringsförfaranden och indikatorer på institutionell nivå.
- Bristen på enhetliga standarder för kvalitetssäkring inom yrkesutbildningen leder till mindre motivation för att utforska Eqavet-ramverket bland intressenter,

Medfinansierad av Europeiska unionen. Åsikter och åsikter som uttrycks är dock endast författarens/författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis de från Europeiska unionen eller Foundation for the Development of the Education System (FRSE). Varken Europeiska unionen eller FRSE kan hållas ansvariga för dem. Projektnr: 2021-2-PL01-KA220-VET-000051143.

yrkesutbildningsanordnare och arbetsgivare. Detta skapar möjlighet till olika tolkningar av kvalitetsindikatorer, (kaos) och ger möjlighet för svagare institutioner att positionera sig bättre, medan de bättre kan förbli i skuggan.

IV. God praxis i länder, lärosäten och yrkesutbildningar

- Generellt sett förbättrar implementeringen av ESG- och EQAVET-standarder mätningen av kvalitetssäkringsnivån, bedömningen av relevanta förfaranden och deras anpassning till intressenternas förväntningar.
- I alla deltagande länder betonar anordnare av högre utbildning särskilt vikten av intern kvalitetssäkring för att kontinuerligt förbättra den utbildning och de tjänster som tillhandahålls. I lärosätenas strategier för intern kvalitetssäkring ingår att samla in studenternas åsikter om kvaliteten på utbildningsprocessen och att följa de utexaminerades karriärer och kontakter med arbetsmarknaden för att anpassa utbildningsspåren till arbetsgivarnas förväntningar. En betydande del av det interna kvalitetsarbetet är högskolornas upprättande av självvärderingsrapporter.
- Alla deltagande länder understryker den stora vikten av att samarbeta med olika grupper av intressenter både på högskole- och yrkesutbildningsnivå. Det underlättar deras interaktion vid utarbetandet av nya utbildningsprogram och tjänster och utgör grunden för externa kvalitetssäkringsutvärderingar.
- Dessutom betonar alla deltagare vikten av bättre kommunikation och samarbete mellan yrkesutbildningsanordnare och lokala arbetsgivare och andra intressenter, för att möjliggöra livslångt lärande och förvärva värdefulla praktiska kvalifikationer.
- Internationaliseringen av anordnare av högre utbildningsanstalter och yrkesutbildning anses vara ett viktigt steg för att främja och upprätthålla ESG- och Eqavet-standarder i de nationella utbildningssystemen.

V. Viktiga rekommendationer för anpassning av ESG- och Eqavet-systemen (europeisk och nationell nivå)

- Den viktigaste rekommendationen för båssystemet är att utveckla ett universellt språk (definitioner, viktiga termer och begrepp som läranderesultat, bedömning och kvalitetssäkring) som kan tillämpas på båda systemen. Det kommer att bidra till att göra kvalifikationerna mer enhetliga.
- För att säkerställa att båda systemen är anpassade är det viktigt att utveckla gemensamma indikatorer som kan användas i båda systemen. Det kan handla om att identifiera centrala resultatindikatorer som är relevanta för institutioner för högre

utbildning och yrkesutbildning, t.ex. studentnöjdhet, sysselsättningsgrad för utexaminerade och läranderesultat. Gemensamma indikatorer kan bidra till att säkerställa att kvaliteten mäts på ett enhetligt sätt i båda systemen och kan underlätta utbyte av god praxis och riktmärkning.

- Det behövs ett stärkt samarbete mellan europeiska och nationella organ som ansvarar för genomförandet av ESG och Eqavet. Institutioner för högre utbildning och yrkesutbildning bör samarbeta för att utbyta bästa praxis och skapa standardmetoder för kvalitetssäkring. Det kan handla om att samverka kring utbildnings- och utvecklingsinsatser, skapa nätverk och partnerskap samt utbyta resurser och kunskap.
- Alla deltagande länder uppger att yrkesutbildningsanordnare kan dra nytta av lärosätenas erfarenheter när det gäller att inrätta kvalitetssäkringsförfaranden och periodiska interna utvärderingar. Å andra sidan kan högskolorna lära sig mer av yrkesutbildningsanordnarna när det gäller att matcha arbetsmarknadens verklighet och arbetsgivarnas deltagande i olika skeden av utbildningsprocessen och även efter examen.
- Uppmuntra partnerskap mellan branschintressenter, yrkesutbildningsanordnare och lärosäten för att anpassa programmen till branschens behov. Främja sektorsövergripande dialog och samordning mellan lärosäten och yrkesutbildningsinstitutioner för att utbyta bästa praxis och resurser.
- Man bör alltid ta hänsyn till de olika karaktärerna hos de två utbildningssystemen. Det innebär att en eventuell konvergens mellan systemen för kvalitetssäkring inom högre utbildning och yrkesutbildning inte urvattnar kvalitetsförväntningarna inom varje sektor. Högskolorna kommer att förbli mer forskningsinriktade samtidigt som de strävar efter att säkerställa kvaliteten i sina system. Samtidigt kommer yrkesutbildningen att förbli mer inriktad på arbetsmarknadens behov.
- Jämfört med högskolorna har yrkesutbildningen ett tätare samarbete med arbetsgivaren. Detta skulle vara fördelaktigt för lärosätena att genomföra för att få en bättre anpassning till arbetsmarknadens behov, särskilt för lärosäten med examen som bedriver en icke-akademisk karriär. Detta måste därför återspeglas bättre i de kvalitetssäkringsindikatorer som bättre mäter arbetsgivarnas engagemang i olika faser av utbildningsprocessen och även efter examen.